

Budapest Főváros IX. kerület

12. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottság

Tisztelt Választási Bizottság!

Alulírott ... (személyes adatok) és a Political Capital Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (székhely: 1037 Budapest, Bokor utca 1-3-5., telefonszám: (1) 242-2913, e-mail cím: info@politicalcapital.hu), mint kérelmezők

kifogással

élünk a Budapest 12. számú (Ferencváros) országgyűlési egyéni választókerületben 2009. január 11-re kitűzött időközi országgyűlési választáshoz (továbbiakban időközi választás) kapcsolódó, a helyi választási iroda vezetője által lezárt és hitelesített névjegyzékek ellen, a választás eredményére való tekintet nélkül.

Kérjük a T. Választási Bizottságot, hogy a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (továbbiakban Ve.) 78.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján állapítsa meg a jogszabálysértés tényét és c) pontja alapján a választási eljárást semmisítse meg, tekintettel arra, hogy a névjegyzékek lezárása és hitelesítése olyan választókerületi beosztásra vonatkozó szabályok alapján kerültek megállapításra, amelyek sértik az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében lefektetett egyenlő választójog alkotmányos alapelvét, továbbá ellentétesek a Ve. 9.§-ban megfogalmazott, a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági követelménnyel.

Indokolás

1. A kérelmezők

Jelen kifogást ... érdi lakos és a Political Capital Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Political Capital) nyújtják be. A kifogásban leírtak azon felül, hogy ... tekintetében egy konkrét választójogi sérelmet fogalmaznak meg, olyan általános problémára is felhívják a figyelmet, amely nem csupán egy választópolgárnak a választójog egyenlőségéhez fűződő jogát érinti, hanem egy jóval általánosabb alkotmányjogi visszásságra mutatnak rá, amely visszásság több százezer választópolgár alkotmányos jogát sérti. A jelen alkotmányellenes állapot különösen veszélyezteti az Alkotmányban rögzített egyenlő választójog elvének érvényesülését. Ennek az alkotmányellenes állapotnak a fenntartása pedig túlmutat magán az időközi választáson, hiszen minden soron következő választás alkotmányosságát érintheti.

2. A jogszabálysértés

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvénynek az országgyűlési képviselők választásán történő végrehajtásáról szóló 60/2005. (XX.21.) BM rendelet 3§ (2) 1, és 25§ (e) pontjai értelmében a helyi választási iroda vezetője, a jegyző, a szavazást megelőző nap 16 órakor szavazóköronként lezárja és hitelesíti a névjegyzékeket. "[...] a névjegyzéket az utolsó sorszám után következő sor áthúzásával lezárja, felvezeti rá a zárásig töröltek és felvettek,

valamint a névjegyzéken a záráskor szereplő választópolgárok számát, továbbá aláírásával és pecsétjével hitelesíti.” A jelenleg is hatályos, az országgyűlési egyéni és területi választókerületek megállapításáról szóló 2/1990. (I. 11.) számú MT rendelet által kialakított választókerületek, ami alapján a jegyző a választásra jogosultak névjegyzékét megállapítja, olyan súlyos aránytalanságokat mutatnak, amelyek sértik az egyenlő választójog elvét.

A Budapest 12. számú választókerület a névjegyzékbe vett választópolgárok száma szempontjából (a jegyző által 2009. január 10-én hitelesített névjegyzékeken szereplő választópolgárok száma mellékelten csatolva) olyan aránytalanul eltér más választókerületektől, így például a Pest megye 8. számú (Érd) választókerülettől, hogy az sérti az Alkotmányban rögzített egyenlő választójog elvét.

Alulírott ... Pest megye 8. számú (Érd) választókerületben lakom, amely kerület a második legnagyobb választókerület Magyarországon a névjegyzékbe vett választópolgárok szempontjából. A legutóbbi általános országgyűlési választások névjegyzékei szerint (2006. április 9.) Pest megye 8. számú választókerületében 67 092 polgár jogosult választani, tehát választókerületem és a Budapest 12. számú egyéni választókerület között több mint kétszeres eltérés mutatható ki a névjegyzékbe vett választópolgárok szempontjából. Ebből következik, hogy nekem, mint Pest megye 8. számú választókerületi lakosnak, a szavazatom súlya kevesebb mint fele annyit ér, mint a Budapest 12. számú választókerület bármelyik választópolgárának a szavazata. Ez az aránytalanság alapvetően sérti az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében rögzített egyenlő választójogom. Megjegyzem, az Alkotmánybíróság a választópolgárok szavazatának súlya közötti kétszeres eltérést nyilvánította olyan nagymértékűnek, ami alkotmányosan már nem elfogadható.

Az Alkotmány 71. § (1) bekezdése rögzíti, hogy *„Az országgyűlési képviselőket, az Európai Parlament képviselőit, a helyi önkormányzati képviselőket, valamint a polgármestert és a fővárosi főpolgármestert a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választják”*. A Ve. 9. § (1) bekezdése kimondja: *„A választókerületeket úgy kell kialakítani, hogy választókerületenként a lakosság száma megközelítőleg azonos legyen.”*

Az Alkotmány 71. § (1) bekezdése rögzíti az egyenlő választójog elvét és az Alkotmánybíróság több határozatában is hangsúlyozta, hogy a *„választópolgároknak az alkotmány 71. §-ának (1) bekezdésében biztosított jogát kiemelkedően fontos politikai jognak tekinti”*¹, hiszen az állampolgárok csak az aktív választójog gyakorlása révén tudnak befolyást gyakorolni az államhatalmi szervekre. Az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy az egyenlő választójog alapelve magában foglalja annak követelményét, hogy a választópolgárok szempontjából a szavazatok lehetőleg azonos súlyúak legyenek egy-egy képviselői mandátum megszerzésénél.² *„A szavazatoknak akkor lehet közel egyenlő súlya, ha lehetőség van arra, hogy egyenlő számú szavazó döntése eredményezzen mandátumot”*.³

---

¹ 6/1991. (II. 28.) AB Határozat; 22/2005. (VI. 17.) AB Határozat, II.2. 4-ik bekezdés

² 33/2000. (X. 20.) AB Határozat, III.1. 3-ik bekezdés;

³ 22/2005. (VI. 17.) AB Határozat, II.3.2.

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is rögzítette, hogy „[az] Alkotmány 71.§(1) bekezdése alapján nem követelhető meg az sem, hogy a mai magyarországi választási rendszerben az egyes választókerületek választói névjegyzékében nyilvántartásba vett választópolgárok száma pontosan megegyezzen”. Az viszont „[...] minden körülmények között ellentétes az egyenlő választójog elvével, ha az egyéni választókerületekben a jegyzékbe vett választópolgárok száma közötti kétszeres eltérés mutatható ki. [A] kétszeres eltérés olyan különbséget eredményez az egyenlő választójog második eleme, a választópolgárok különböző közösségeihez tartozó személyek szavazatainak súlya között, hogy az ellentétes az alkotmányos általános (54. § (1) bekezdés; 70/A. § (1) bekezdés) és speciális (71. § (1) bekezdés) egyenlőségi szabályaival. Ilyen esetben a választásra jogosultak száma közötti eltérés olyan nagy mértékű, hogy azt semmiféle indok nem teheti alkotmányosan elfogadhatóvá”.⁴

Az Alkotmánybíróság a 22/2005 határozatában azt is megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásos alkotmánysértést követett el azzal, hogy nem teremtette meg az Alkotmány 71. § (1) bekezdésébe foglalt egyenlő választójog alapelvéből következő követelmények érvényesülését biztosító jogszabályi feltételeket. Felszólította ezért az Országgyűlést, hogy 2007. június 30-ig tegyen eleget jogalkotói feladatának és rendelkezzen a választókerületek népességmozgásokat követő arányosításáról. Az Országgyűlés a mai napig nem tett eleget alkotmányos kötelezettségének, a 176 egyéni választókerület határa lényegében ugyanott húzódik, ahol 1990-ben, amit az Országgyűlési egyéni és területi választókerületek megállapításáról szóló 2/1990. (I. 11.) számú MT rendelet állapított meg. Ennek következtében a legkevesebb választópolgárral rendelkező választókerületben (Veszprém 6.) egy szavazat súlya két és félszerese a legtöbb választópolgárral rendelkezőnek (Pest 4. Gödöllő, illetve Pest 8. Érd).

A jelen időközi választás szempontjából különösen aggályos a választókerületek aránytalansága, mert Budapest 12. számú egyéni választókerülete az egyik legkisebb választókerület a névjegyzékbe vett választópolgárok szempontjából, tehát ebben a körzetben egy választópolgár szavazatának súlya több mint kétszerese a választókerületben (Pest 8. számú egyéni választókerület) élő választópolgár szavazatához képest. Az egyes választókerületek aránytalanságait jól szemlélteti az alábbi táblázat:

A 8 legkevesebb és a 8 legtöbb választóval rendelkező egyéni választókerület 2006. április 9-én

Egyéni választókerület	Egyéni választókerület	Választásra jogosultak

Egyéni választókerület	Egyéni választókerület	Választásra jogosultak száma

⁴ ibid, II.4.3.

száma	központja	száma
Veszprém 6.	Veszprém	27 073
Tolna 4.	Dombóvár	27 768
Budapest 10.	Budapest, VIII. ker.	30 592
Budapest 31.	Budapest, XXI. ker.	31 129
Budapest 12.	Budapest, IX. ker.	31 746
Budapest 30.	Budapest, XXI. ker.	31 955
Budapest 7.	Budapest, V. ker.	32 047
Budapest 8.	Budapest, VI. ker.	32 703

száma	központja	száma
Pest 4.	Gödöllő	67 092
Pest 8.	Érd	67 026
Pest 12.	Szigetszentmiklós	66 766
Hajdú-Bihar 1.	Debrecen	65 316
Budapest 25.	Budapest, XVII. ker.	65 240
Pest 7.	Monor	64 055
Pest 13.	Ráckeve	63 977
Pest 10.	Pilisvörösvár	61 786

Forrás: Országos Választási Iroda

A jelen beadvány szempontjából irreleváns, hogy a januári időközi választást csupán egy, a Budapest 12. számú választókerületben tartják. Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény 46. § (3) bekezdése kimondja, hogy az időközi választásra értelemszerűen kell alkalmazni az általános választás szabályait. Az egyenlő választójog alkotmányos alapelveként érvényesülése szempontjából nem lényeges, hogy 2009. január 11-én egy vagy több választókerületben tartanak időközi választást, mert egy alapvető jog tekintetében csak az Alkotmány szolgálhat zsinórmértékül. Az egyenlő választójog követelménye sérül, mert a Budapest 12. számú választókerületben a választópolgárok úgy döntenek egy képviselői mandátum sorsáról, hogy szavazatuk súlya több mint kétszerese például a Pest megye 8. számú választókerületében névjegyzékbe vett választópolgárok szavazatának súlyánál. Ez a nagymértékű és az Alkotmánybíróság által is alkotmányellenesnek tartott aránytalanság Magyarország több más egyéni választókerületében is tapasztalható. Emellett meg kívánom jegyezni, hogy az Alkotmánybíróság határozata értelmében 2007. június 30-án járt le az a határidő, amíg az Országgyűlésnek eleget kellett volna tenni alkotmányos kötelezettségének, és meg kellett volna alkotnia a választókerületek arányosítására vonatkozó jogszabályi háttérrel.

Ma Magyarországon nem csupán a választókerületek fent részletezett aránytalansága miatt sérül az egyenlő választójog elve, hanem azért is, mert az Országgyűlés nem teremtette meg az egyenlő választójog érvényesüléséhez szükséges garanciákat, jogszabályi feltételeket. Tehát nincs ma olyan törvényi rendelkezés, amely meghatározná a választókerületek területének módosítására irányadó szabályokat. Súlyos probléma, hogy a hatályos szabályok szerint jelenleg a Kormány hatáskörébe tartozik az egyéni választókerületek területének meghatározása. Arról azonban egyetlen jogszabály sem rendelkezik, hogy a népességmozgások miatt szükséges területmódosításokat milyen szempontok szerint kellene végrehajtani. A sokat idézett 22/2005. (VI.17.) AB határozat kimondja, hogy alkotmányjogi szempontból aggályos, „ha a Kormány megfelelő törvényi korlátok nélkül határozhatja meg a választókerületek területét”. Törvényi szinten kell, hogy megjelenjenek azok a lényeges garanciák, amelyek körülhatárolják a Kormány és az Országgyűlés mozgásterét, és biztosítják az Alkotmányban lefektetett egyenlő választójog elvének érvényesülését. Az Országgyűlés

alkotmányellenes helyzetet idézett elő azzal, hogy nem teremtette meg az „*egyenlő választójog alapelvéből következő alkotmányossági követelmények érvényesülését biztosító jogszabályi feltételeket.*” Tehát a választókerületekre vonatkozó jelenlegi szabályozás jogforrási szintje is aggályos. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 2. § (c) pontja értelmében „*az Országgyűlés törvényben állapítja meg az állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit, ezek feltételeit és korlátait, valamint érvényre juttatásuk eljárási szabályait.*” Tehát a hiányos és nem megfelelő jogforrási szinten lévő szabályozás miatt is sérül az Alkotmányban rögzített egyenlő választójog. Egyértelmű tehát, hogy az egyenlő választójog elvének érvényesüléséhez szükséges a választókerületeket időről időre a népességmozgásokhoz arányosítani és az arányosításra vonatkozó szabályokat törvényi garanciákkal körülbástyázni.

3. Nemzetközi iránymutatás

Az Európa Tanács „Joggal a demokráciáért” néven működő Velencei Bizottsága 2002-ben kiadott Választási Kódexének 2.2 pontja a szavazatok súlyával kapcsolatban megállapította, hogy a választójog egyenlősége magában foglalja a mandátumok választókerületek közötti egyenletes elosztás követelményét. Ez többek között azt is jelenti, hogy egy „*képviselői helyre jutó választópolgárok száma tekintetében a választókerületenkénti eltérés nem haladhatja meg a 10%-ot, és semmiképpen sem lépheti túl a 15%-ot*”⁵. A Velencei Bizottság azt is megfogalmazta, hogy a választókerületek rendszerét legkevesebb tízévenként felül kell vizsgálni, és a határvonalak újbóli kialakítása a megfelelő szempontok figyelembevételével leginkább egy többségében független személyekből álló bizottság közreműködésével képzelhető el.

Az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 25-ik cikkében szabályozott általános és egyenlő választójog értelmezéséhez fűzött általános magyarázata kimondja, hogy „a választókerületeket úgy kell megrajzolni, hogy az ne torzítsa a választópolgárok megoszlását/elosztását és egyetlen csoportot se diszkrimináljon.”⁶

Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) keretein belül működő Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Irodája 2002. november 20-án kiadott választási iránylevei szerint a választókerületeket úgy kell kialakítani, hogy azok biztosítsák az egyenlőséget a választópolgárok között, tekintettel arra, hogy ez minden demokratikus választás alapelve.⁷ Továbbá a választókerületeket időről időre felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy a választópolgárok egyenjogúsága ne sérüljön a népességmozgások miatt.

---

⁵ European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), Code of Good Practice in Electoral Matters, Opinion no. 190/2002, 2.2. equal voting power; 22/2005. (VI.17.) AB Határozat, 3.3.

⁶ Human Rights Committee, General Comment 25 (57), General Comments under article 40, paragraph 4, of the International Covenant on Civil and Political Rights, Adopted by the Committee at its 1510th meeting, U.N. Doc. CCPR/C/21/Rev.1/Add.7 (1996). Para 21, szabad fordítás

⁷ International Standards and Commitments on the Right to Democratic Elections, ODIHR.GAL/44/02/Rev.1, IV.B., szabad fordítás

* * *

A fentiek alapján

k é r j ü k

a T. Választási Bizottságot, hogy **állapítsa meg a jogszabálysértés tényét** (az egyenlő választójog sérelmét) **és semmisítse meg az időközi választási eljárást.**

Amennyiben a Választási Bizottság úgy ítélné meg, hogy a választási eljárás megsemmisítése aránytalanul csorbítaná a választási eljárásban részt vevő választópolgárok alapvető jogait, tekintsen el a választási eljárás egészének megsemmisítésétől, és állapítsa meg a jogszabálysértés tényét.

Melléklet: a jegyző által 2009. január 10-én hitelesített névjegyzékeken szereplő választópolgárok száma; meghatalmazás

Budapest, 2009. január 10.

Tisztelettel:

.....

Kérelmező

Political Capital Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság

Kérelmező